

چاپ بین المللی کتاب ۶۶ درصد کمتر شد

علوم انسانی بیشترین، پزشکی کمترین حوزه فعال بین المللی

زهرا رضانی
محرران گروه دانشگاه

انتشارات کتاب از سوی ناشران بین المللی برای همه مولفان و مترجمان از اهمیت بالایی برخوردار است؛ اتفاقی که وقتی به عرصه دانشگاهی می‌رسد از اهمیت دوچندانی هم برخوردار می‌شود؛ چراکه به چاپ رسیدن آثار این حوزه از سوی ناشران بین المللی نشان دهنده به روز بودن یافته های علمی در حوزه های مختلف است. از سوی دیگر اعمال ضوابط سختگیرانه از سوی ناشران بین المللی در این زمینه هم موضوعی است که اهمیت چاپ آنها را دوچندان می‌کند. مولف‌ها که طبیعتاً هر چه تعداد کتاب های منتشرشده از سوی ناشران بین المللی برای نویسندگان یک کشور بیشتر باشد، می‌تواند به عنوان مولف‌های در برتری علمی آن هم محسوب شود. به عبارت دیگر کتاب‌هایی که از سوی اساتید دانشگاهی و مراکز علمی منتشر می‌شوند، بعضاً به عنوان کتاب های مرجع در آن حوزه خاص به شمار می‌روند و به همین دلیل از اهمیت خاصی چه برای نویسندگان و چه جامعه علمی برخوردار هستند، در این گزارش با استناد به گزارش «رصد و پایش کتاب‌های نویسندگان ایرانی منتشرشده توسط ناشران معتبر بین المللی» که از سوی ISC (موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام) منتشر شده، رقیب تا نگاهی به وضعیت انتشارات علمی ایران در قالب کتاب داشته باشیم. در همین ابتدا بد نیست به این مهم بپردازیم که براساس آخرین اطلاعات، هزار و ۷۸۹ کتاب توسط نویسندگان کشورمان از سوی ناشران معتبر بین المللی به چاپ رسیده که در این میان سهم اساتید دانشگاه‌های جامع کشور بیش از دیگر دانشگاه‌ها بوده به طوری که ۸۰ درصد تعداد کل را شامل می‌شود، این مهم نشان می‌دهد دستاوردهای علمی اساتید دانشگاه‌های صنعتی کمتر در سطح دنیا در قالب کتاب منتشر شده است.

سهم آثار وزارت بهداشتی

از ناشران بین المللی کمتر از ۲ درصد

اگر بخواهیم میزان کتاب‌های اساتید دانشگاه‌های کشور را که از سوی ناشران معتبر بین المللی به چاپ رسیده از حیث دانشگاهی مورد بررسی قرار دهیم، باید عنوان کرد دانشگاه‌های جامع توانسته‌اند هزار و ۳۲۵ عنوان کتاب منتشر کنند و بعد از آن دانشگاه‌های صنعتی با ۲۷۰ عنوان کتاب قرار دارند که سهم ۱۵ درصدی را دارد، در این میان اساتید دانشگاه آزاد هم ۴۹ عنوان کتاب داشته‌اند، اما جالب اینجاست که دانشگاه‌های وزارت بهداشت که وظیفه تربیت نیروی انسانی مورد نیاز نظام سلامت را برعهده دارند تنها ۲۰ کتاب منتشر کرده‌اند، یعنی سهم آنها از کل کتاب‌های چاپی کشور ۱،۱۱ درصد بوده است. در نهایت نیز این پژوهشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی هستند که با ۱۵ عنوان کتاب سهم کمتر از یک درصدی را داشته‌اند. در این میان از بین ۶۵ دانشگاهی که در این گزارش لحاظ شده، به ترتیب اساتید دانشگاه تهران

با ۲۸۱ عنوان کتاب دست برتر را داشته‌اند، یعنی به تنهایی ۱۵ درصد از کل کتاب‌های منتشرشده از سوی این دانشگاه بوده است، بعد از آنها به ترتیب اساتید دانشگاه شیراز با سهم شش درصدی و فردوسی مشهد با پنج درصد قرار دارد. در بین ۱۱ دانشگاه صنعتی نیز به ترتیب صنعتی شریف با سهم پنج درصدی، صنعتی امیرکبیر با سهم چهار درصدی و صنعتی ارومیه با ۳،۵ درصدی جا خوش کرده‌اند. جالب اینجاست که اساتید دانشگاه علم و صنعت تنها ۹ عنوان کتاب داشته‌اند که نشان می‌دهد سهم آنها از کل انتشارات ۰،۲۹ درصد بوده است. در میان وزارت بهداشتی‌ها هم دانشگاه علوم پزشکی تهران با هشت عنوان کتاب، شهید بهشتی با چهار عنوان کتاب قرار دارد.

مجموع دستاورد دانشگاه تهران‌ها

در ۶۰ سال تنها انتشار ۴۰۲ عنوان کتاب بین المللی

با این حال اگر بخواهیم تعداد کتاب‌های چاپ‌شده از سوی ناشران معتبر بین المللی را از سال ۱۹۶۴ تا ۲۰۲۴ از لحاظ وابستگی سازمانی نویسندگان به مجموعه‌های دانشگاه‌های جامع وزارت علوم بررسی کنیم، باید عنوان کرد دانشگاه تهران با ۴۰۲ عنوان کتاب در صدر قرار دارد؛ اما موضوع زمانی جالب می‌شود که بدانیم در ده دوم این جایگاه دانشگاه اصفهان که به عنوان یکی از مراکز استان قلمداد می‌شود، قرار دارد و توانسته ۲۳۳ عنوان کتاب را منتشر کند. در دوم هم به دانشگاه پیام‌نور با ۱۶۹ عنوان کتاب می‌رسد. در پایین‌ترین جایگاه هم دانشگاه شهید بهنر کرمان با ۲۱ عنوان کتاب قرار دارد.

در این میان سهم اساتید دانشگاه صنعتی امیرکبیر هم از میان دانشگاه‌های صنعتی وابسته به این وزارتخانه ۱۵۰ عنوان کتاب بوده و بعد از آن دانشگاه صنعتی شریف با ۱۳۸ عنوان و صنعتی ارومیه با ۶۹ عنوان کتاب قرار دارد. در بین وزارت بهداشتی‌ها هم دانشگاه علوم پزشکی تهران و شهید بهشتی به ترتیب با هشت و چهار عنوان اثر قرار دارند.

انتشار آثار ایران توسط ناشران بین المللی

۶۶ درصد کاهش یافت

نکته قابل توجهی که باید در اینجا به آن توجه کرد، روند انتشارات کتاب‌های اساتید در بازه زمانی چهارساله است و باید بهترین سال را بره ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ دانست که در آن ۷۸۸ عنوان کتاب از اساتید آموزش عالی کشور توسط ناشران معتبر بین المللی منتشر شده است، درحالی‌که این روند از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۴ با افت چشمگیری همراه بوده و تنها ۲۶۳ عنوان کتاب منتشر شده که نشان دهنده ریزش ۶۶ درصدی است. این در حالی است که تعداد کتاب‌های منتشرشده در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ در مجموع ۵۰۰ عنوان بود که با رشد چشمگیری ۵۷ درصدی برای سال ۲۰۱۲ همراه بود. اگر بخواهیم نگاهی جزئی‌تر به این حوزه داشته باشیم، باید عنوان کرد بهترین سال برای نویسندگان ایرانی سال ۲۰۱۷ بوده که در آن به تنهایی ۱۹۴ عنوان کتاب منتشر شده بود، یعنی در این سال ۱۰ درصد از کل کتاب‌های منتشرشده، از سوی ناشران بین المللی به چاپ رسیده است. روندی که بعد از آن نزولی شد و بهترین سال بعد

از ۲۰۱۷ را باید هم به ۲۰۲۳ نسبت داد که در آن تنها ۲۸ عنوان کتاب منتشر شده است.

انتشارات لامبرت آکادمیک

بیشترین سهم را از چاپ آثار ایرانی عهده‌دار شد

نکته جالب اینکه انتشارات لامبرت آکادمیک با چاپ ۲۲۷ عنوان کتاب در رصد ناشران بین المللی قرار دارد که بیشترین آثار را از اساتید ایرانی به چاپ رسانده است، بعد از آن اسپرینگر با ۲۱۰ و الزویر با ۱۱۸ اثر قرار دارند. کمترین میزان چاپ آثار هم به انتشارات اینتک اوپن با ۱۱ عنوان می‌رسد. البته نمی‌توان این مهم را هم نادیده گرفت که بیشترین آثار منتشرشده از سوی ایران به زبان انگلیسی بوده و از ۱۷۸۹ اثر منتشرشده، ۹۵ درصدشان به زبان انگلیسی بوده است. بعد از آن زبان عربی با سهم ۱،۱۱ درصد و فرانسوی با ۱،۰۶ درصد در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. نکته‌ای که شاید توجه به آن خالی از لطف نباشد، اینکه از مجموع این تعداد اثر، تنها هشت عنوان کتاب به صورت چندزبانه منتشر شده است.

بیش از نیمی از آثار بین المللی

مرتبط با حوزه علوم انسانی است

برخلاف اینکه در کشور حوزه هنر و علوم انسانی آن طور که باید جدی گرفته نمی‌شود، اما این حوزه برای ناشران معتبر بین المللی از اهمیت بالایی برخوردار است، به طوری که ۹۹۱ عنوان کتاب ایرانی تالیف‌شده با موضوع هنر و علوم انسانی که ۵۵ درصد از کل آثار چاپی است، مرتبط با این حوزه بوده است. در حوزه هنر و علوم انسانی هم ۳۷ درصد آثار مرتبط با حوزه آموزش و یادگیری زبان بوده است و بعد از آن ادبیات انگلیسی با سهم ۱۳ درصد در رده بعدی قرار دارد. بعد از آن فنی و مهندسی با سهم ۲۸ درصد قرار دارد که در بین آن هم بیشترین آثار مربوط به حوزه برق و الکترونیک با سهم ۲۱ درصدی بوده و بعد از آن سهم فناوری و کامپیوتر با سهم ۲۰ درصدی قرار دارد. علوم پایه با سهم ۱۲ درصد در رده سوم قرار دارد که در این میان شیمی با سهم ۲۲ درصدی و بعد از آن ریاضیات با ۱۶،۲ درصدی قرار دارد. کشاورزی، منابع طبیعی و دامپزشکی با سهم چهار درصد و پزشکی با سه درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارد. جالب‌تر اینکه موضوع جنگلداری با سهم ۲۵ درصدی و غذا با سهم ۱۳ درصدی بیشترین سهم را در حوزه کشاورزی و دامپزشکی داشته است، درحالی‌که رشته جنگلداری یکی از موضوعاتی است که در داخل توجه چندانی به آن نمی‌شود. در حوزه پزشکی نیز زیست پزشکی با سهم ۱۵ درصدی بیشترین سهم را داشته و بعد از آن دارو با سهم ۱۳ درصدی و روانشناسی با سهم ۱۰ درصدی قرار گرفته است. این گزارش نشان می‌دهد در حوزه پزشکی نتوانسته‌ایم آن طور که باید یافته‌های علمی و آخرین دستاوردهای اساتید در حوزه کتاب را در سطح جهان منتشر کنیم و در مقابل علوم انسانی و هنر توانسته‌است دست برتر را در این حوزه داشته باشد. اتفاقی که می‌تواند در داخل هم دست‌اندرکاران تغییراتی را در حوزه سیاستگذاری برای انتشار کتاب‌ها و همچنین تشویق اساتید به تالیف آثار داشته باشند.

پنجشنبه ۱۰ خرداد ۱۴۰۳

شماره ۴۱۵۱

WWW.FDN.IR

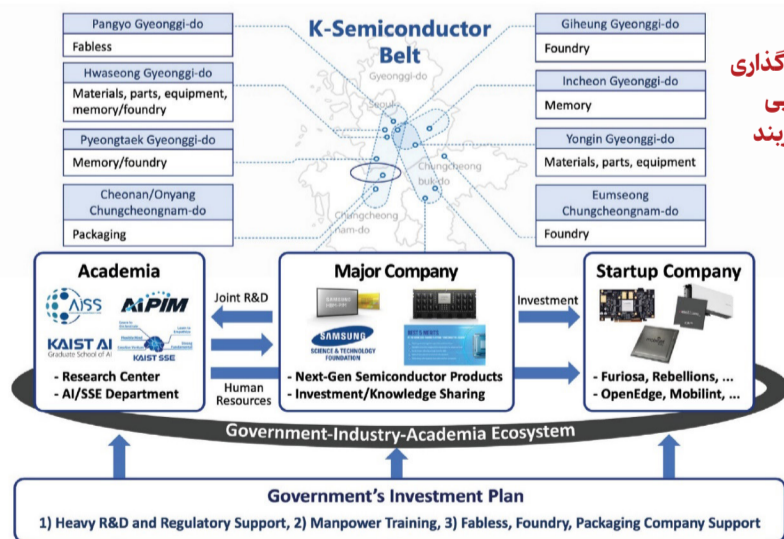
FARHIKHTEGANDAILY

برنامه K-Semiconductor کره جنوبی

کره جنوبی از بازبزرگان بزرگ صنعت ریزتراشه دنیا است. به منظور گسترش هر چه بیشتر نقش این کشور از سهم بازار صنعت نیمه‌هادی، برنامه‌هایی توسط دولت کره جنوبی تدوین شده است تا قدرت این کشور را در صنعت میکروالکترونیک افزایش دهد.

یکی از این برنامه‌ها، استراتژی K-Semiconductor دولت کره جنوبی است که با هدف انجام سرمایه‌گذاری ۴۵۰ میلیارد دلاری تا سال ۲۰۳۰ قصد دارد بهترین زنجیره تامین نیمه‌هادی جهان را در این کشور بسازد. این کشور با درس گرفتن از پیمان‌هایی که در زمان همه‌گیری کرونا برای تامین پایدار نیمه‌هادی‌ها به وجود آمد، قصد دارد با گردهم آوری شرکت‌های طراحی تراشه‌ها که در اصلاح به آنها «فیلس» گفته می‌شود، کارخانه‌های تولید نیمه‌هادی‌ها و شرکت‌های بسته‌بندی در منطقه‌ای متمرکز به نام کمربند K-Semiconductor، زنجیره تامین نیمه‌هادی را پایدار و داخلی‌سازی

کند تا تولید محصولات سیلیکونی بدون وقفه انجام شود. همچنین دولت کره تقریباً ۲۶۰ میلیارد دلار معافیت مالیاتی برای تاسیسات نیمه‌هادی و تامین مالی برای انجام امور تحقیق و توسعه در نظر گرفته است. از دیگر تسهیلاتی که دولت کره جنوبی در نظر دارد این است که فرآیند تأیید برای گسترش تاسیسات تولید تراشه‌ها را سریع‌تر و انعطاف‌پذیرتر کند و پاره‌ای عادل ۱۰ درصد هزینه احداث زیرساخت‌های برق تاسیسات را تقبل خواهد کرد. علاوه بر موارد ذکر شده، دولت کره جنوبی تعهد کرده است که در بخش‌های استراتژیک نیمه‌هادی‌ها همانند تراشه‌های هوش مصنوعی به عنوان بخشی از نقشه راه تحقیق و توسعه بلندمدت خود سرمایه‌گذاری کند. با پشتیبانی‌های مالی و قانونی ذکر شده، دولت کره جنوبی هدف خود را تا سال ۲۰۳۰ دوربرابر کردن تولید تراشه‌ها به ۲۴۵ میلیارد دلار و دستیابی به صادرات ۲۰۰ میلیارد دلاری تعیین کرده است.

برنامه سرمایه‌گذاری دولت کره جنوبی برای ایجاد کمربند نیمه‌هادی K

از دیگر تلاش‌های دولت کره جنوبی این است که یک اکوسیستم همکاری را بنا کند که به همکاری دانشگاه‌ها و صنعت برای تولید محصولات رقابتی برای بازار جهانی کمک می‌کند. این برنامه‌های ملی برای تسهیل همکاری بین آزمایشگاه‌های دانشگاهی و شرکت‌های استارت‌آپی با تامین مالی انتقال فناوری و تجاری‌سازی نیز تنظیم شده است. دولت همچنین یارانه‌هایی را برای استارت‌آپ‌های فیلس به منظور استفاده از جدیدترین ابزارهای خودکار سازی طراحی الکترونیکی و فناوری‌های فرآیند نیمه‌هادی در نظر گرفته است. در نهایت، دولت روی تربیت نیروی انسانی با کیفیت بالا برای صنعت نیمه‌هادی تمرکز زیادی دارد. بر اساس

نظرسنجی انجام شده در این کشور که نشان داد حداقل ۲۷۰ هزار نفر برای حفظ این صنعت طی ۱۰ سال آینده نیاز است، دولت هدف‌گذاری کرده است که تا سال ۲۰۳۰ ۱۵۰ هزار متخصص بیشتر در زمینه نیمه‌هادی در تمامی سطوح (کالج‌ها، دانشگاه‌های کارشناسی و تحصیلات تکمیلی) تربیت کند. همچنین برنامه‌هایی برای تاسیس مراکز تحقیقاتی جدید و دپارتمان‌های دانشگاهی برای توسعه محققان و متخصصان ماهر در زمینه نیمه‌هادی در نظر گرفته شده است. در شکل ۲ سیاست‌های اخیر و تاریخی کره جنوبی برای توسعه صنعت میکروالکترونیک قابل مشاهده است.

ادامه از صفحه ۵

سیاست‌های اخیر و تاریخی کره جنوبی برای صنعت میکروالکترونیک

از سهم فعلی ۳ درصدی خواهد بود.

مسیر کشور کره جنوبی در صنعت نیمه‌هادی با تلاش بی‌وقفه، نوآوری، و همکاری‌های داخلی و بین‌المللی عجین بوده است. شرکت‌هایی مانند سامسونگ الکترونیکس و اس‌کی‌هاینیکس این کشور را به خط مقدم بازار تراشه‌های حافظه سوق داده‌اند. علاوه بر این سرمایه‌گذاری مداوم این کشور در تحقیق و توسعه آن را به خط مقدم نوآوری در صنعت نیمه‌هادی رسانده است. این رویکرد استراتژیک نه تنها صنعت نیمه‌هادی داخلی آن را تقویت کرده بلکه کره جنوبی را به عنوان یک عامل کلیدی در زنجیره تامین فناوری بین المللی موقعیت‌دهی کرده است. با توجه به توانایی‌های بسیار پیشرفته در تولید نیمه‌هادی‌ها و سیاست‌های دولتی مطلوب به نظر می‌رسد کره جنوبی در مسیر تبدیل شدن به یک مرکز حیاتی در صنعت نیمه‌هادی جهانی قرار دارد. در جدول خلاصه‌ای از اهداف، بودجه، ابزارهای عمومی سیاستگذاری و زمینه بازار کشور کره جنوبی قابل مشاهده است.

در بخش تولید زنجیره ارزش صنعت نیمه‌هادی، دولت کره جنوبی در تلاش است با همکاری غول‌های صنعت کوره‌های یعنی سامسونگ و اس‌کی‌هاینیکس بزرگ‌ترین ایرخوشه نیمه‌هادی جهان را در استان گیونگی تا سال ۲۰۲۷ تاسیس کند. طبق اعلام وزارت تجارت، صنعت و انرژی کره جنوبی، سامسونگ، اس‌کی‌هاینیکس و دیگر شرکت‌های نیمه‌هادی قصد دارند منابع خود را برای ساخت ۱۶ کارخانه جدید نیمه‌هادی ادغام کنند که این امکان را فراهم می‌سازد که تا پیش از ۳ میلیون فرصت شغلی ایجاد شود. هدف اصلی این ایرخوشه ایجاد محیطی مساعد برای تولید تراشه‌های حافظه پیشرفته، از جمله حافظه پهنای پاند بالا و نیمه‌هادی‌های سیستمی با فناوری ۲ نانومتر یا نسل‌های پیشرفته‌تر است. با ایجاد این خوشه جدید، دولت کره جنوبی اهداف بلندپروازانه‌ای را برای کشور خود تعیین کرده است که یکی از آنها این است که تا سال ۲۰۳۰ سهم قابل توجه ۱۰ درصدی از بازار نیمه‌هادی‌های سیستمی را به دست آورد که افزایش چشمگیری

اهداف رسمی	تخمین بودجه عمومی	ابزارهای عمومی	زمینه بازار
هدف رسمی وجود ندارد، اما اظهارات دولت مبنی بر «ساخت بزرگ‌ترین پایگاه تولید تراشه در جهان در دهه آینده» و «تبدیل شدن به یک نیروگاه نیمه‌هادی در سال ۲۰۳۰» است	برآورد ۵۵ تا ۶۵ میلیارد دلار مشقوق‌های مالیاتی در طرح کمربند K. متعهد شدن دولت به اختصاص ۱٫۸ میلیارد دلار برای تحقیق و توسعه و همچنین مبلغ ۰٫۸ میلیارد دلار به صورت وام برای آن	– معافیت از مالیات بر درآمد شرکت‌ها – رفتار ترجیحی گمرکی و تعرفه واردات – حمایت مالی مستقیم – ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری	– اندازه بازار: حدود ۸۷ میلیارد دلار (سال ۲۰۲۰) – سهم بازار جهانی: حدود ۲۰ درصد – سهم تقاضای جهانی: حدود ۲۰ درصد – رشد بازار: رشد با نرخ مرکب ۷ درصد برای سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵